

WILDE OSCAR

SOSIALISMI JA
INDIVIDUALISMI

Оскар Уайльд

Sosialismi ja individualismi

«Public Domain»

Уайльд О.

Sosialismi ja individualismi / О. Уайльд — «Public Domain»,

Содержание

OSCAR WILDE	5
SOSIALISMI JA INDIVIDUALISMI	6
Конец ознакомительного фрагмента.	11

Oscar Wilde

Sosialismi ja individualismi

OSCAR WILDE

Oscar Wilde (ua'ild), maailman kuulu englantilainen kirjailija, oli syntynyt Dublinissa v. 1856 irlantilaisista vanhemmista. Hänen isänsä oli kuuluisa silmä- ja korvalääkäri William Wilde ja äitinsä tunnettu runoilijatar ja lentolehtisten kirjoittajatar Jane Elgee, jolta hän lienee perinyt kirjalliset taipumuksensa. – Harjoitettuaan opinnoita Dublinissa ja Oxfordissa teki Wilde v. 1877 matkan Italiaan ja Kreikkaan, missä hän sai paljon vaikutteita vastaista tuotantoansa varten. Hänen kirjallinen uransa alkoikin kohta sen jälkeen. V. 1878 valmistui hänen palkittu runoelmansa "Ravenna" ja pari vuotta myöhemmin ilmestyi hänen ensimmäinen runokokoelmansa "Poems", minkä jälkeen tulivat julkisuuteen runoelmat "The Spinx" ja "The harlot's house" ynnä joukko yksityisiä runoja. Näihin aikoihin teki hän myös luentomatkan Pohjois-Amerikkaan ja sieltä palattuaan samanlaisen Englantiin sekä kirjoitti ensimmäisen näytelmänsä "The duchess of Padua", joka vasta v. 1904 pääsi ilmestymään – saksalaisena käännöksenä. Vv. 1887-89 julkaisi hän "The woman's world" – nimistä kirjallista muotilehteä, minkä jälkeen voidaan sanoa alkaneen hänen varsinainen tuotantonsa. Hänen kirjoittamistaan näytelmistä, joilla aikoinaan oli tavaton menestys, mainittakoon "Lady Windermere's fan", mikä ilmestyi v. 1892 ja on esitetty suomeksikin, sekä "A woman of no importance", "An ideal husband" ja "The importance of being earnest", jotka kaikki ilmestyivät v. 1895, samoin ranskaksi v. 1893 ilmestynyt "Salome", jonka saksalainen Strauss on säveltänyt. Paitsi näytelmiä ansaitsee mainitsemista myös hänen viehättävät kertomuskokoelmansa "The happy prince and other stories", mikä on käännetty suomeksikin, ja "The house of pomegranates", joista edellinen ilmestyi v. 1888 ja jälkimäinen v. 1891, sekä järkyttävä romaani "The picture of Dorian Gray", joka ilmestyi v. 1890 ja niinkään on käännetty suomeksi. Mainittava on myös hänen essei- ja aforismikokoelmansa "Intentions" ja "Oscariana", mitkä ilmestyivät, edellinen v. 1891 ja jälkimäinen v. 1895, jolla välin julkaistiin myös hänen kootut runonsa: "Collected poems". Tähän aikaan olikin Wilde jo kohonnut maineensa huipulle. Mentyään v. 1884 naimisiin eleli hän Lontoossa yllistä taiteilija-elämää ollen sen ajan seurapiirien jumaloitu suosikki, mihin osaltaan lienee vaikuttanut myös hänen kaunis ulkomuotonsa ja hieno esiintymistapansa. Mutta tähän aikaan tapahtui myös tuhoisa käänne hänen elämässään. Hän nimittäin tuomittiin eräänlaisesta siveellisyyserikoksesta kahdeksi vuodeksi ankaraan kuritushuonerangaistukseen, mikä hänet täydellisesti masensi. Sen jälkeen hän eleli kaikkien hylkäämänä ja kovassa kurjuudessa Parisissa käyttäen salanimeä Sebastian Melmoth. Siellä hän myös kuoli v. 1900. Ennen kuolemaansa sanotaan hänen vaipuneen välinpitämättömyyteen ja juoppouteen sekä kääntyneen katoliseen uskoon. Vaimostaan, joka kuoli pari vuotta ennemmin, oli hän myös eronnut. Lankeemuksensa jälkeen kirjoitti hän kuitenkin vankilassa ollessaan vielä pari huomattavaa kirjaa, nimittäin runoelman "Ballad of Reading gaol", joka ilmestyessään v. 1898 herätti tavatonta huomiota, sekä tunnustuskirjansa "De profundis", joka ilmestyi vasta hänen kuolemansa jälkeen ja on käännetty suomeksikin. – Wilde oli erinomaisen lahjakas kirjailijanero, joka taiteen ja yleensä kauneuden palvomiseen omisti koko elämänsä. Siitä antaa loistavan kuvan nyt esillä oleva teoskin, vaikkakaan se ei ole hänen huomatuimpiaan.

Suomentaja.

SOSIALISMI JA INDIVIDUALISMI

Suurin etu sosialismin toteutumisesta olisi epäilemättä se, että me vapautuisimme työskentelemästä muiden hyväksi, mikä hävettävä pakko nykyisissä oloissa niin raskaasti kohtaa melkein jokaista. Sillä tuskin kukaan voi sitä todella välttää.

Vuosisatojen kuluessa ovat kyllä joskus muutamat mainiot miehet, kuten etevä tutkija Darwin, suuri runoilija Keats, terävä arvostelija Renan ja harvinainen taiteilija Flaubert, jaksaneet erottautua muista ja vapautua heidän vaatimuksistaan eli, kuten Plato sanoo: "vetäytyä muurin taakse suojaan" ja siten arvaamattomaksi hyödyksi sekä itselleen että koko maailmalle saavuttaneet oman minänsä täydellisyyden. Mutta se on vain poikkeus. Yleensä ihmiset pilaavat elämänsä auttamattomasti liialla epäitsekkyydellä, minkä alaisia he melkein kokonaan ovat. He näkevät ympärillään kauhistuttavaa köyhyyttä, iljettävää rumuutta ja hirvittävää kurjuutta, minkä kaiken pakostakin täytyy voimakkaasti liikuttaa heidän tunteitaan. Ihmisen tunteet ovat nimittäin herkemvät kuin hänen järkensä, sääli ja myötätunto kärsiviä kohtaan on mukavampi kuin rakkaus ajattelemiseen. Ja siksi pyrkivätkin he ihmeteltävällä innolla, vaikka väärään suuntaan, oikein tosissaan ja hyvin hellästi parantamaan sitä pahaa, mitä he näkevät ympärillään. Heidän rohtonsa eivät kuitenkaan paranna tautia, ne vain pitkittävät sitä. Niin, heidän rohtonsa ovat oikeastaan yhtenä syynä siihen.

He koettavat toisin sanoen ratkaista köyhyyskysymyksen pitämällä köyhiä hengissä eli, kuten erään vussin suunnan pyrkimyksenä on: huolehtimalla heidän toimeentulostaan.

Mutta se ei ole mikään ratkaisu, paha vain sen kautta enentyy. Varsinaisena tarkoituksena täytyy olla koettaa saada yhteiskunta sellaiselle pohjalle, että köyhyys on mahdoton. Siinä suhteessa kuitenkin ovat juuri epäitsekäät hyveet esteenä. Sillä, kuten ne orjien omistajat olivat pahimmat, jotka kohtelivat orjiaan hyvin siten estäen tuon säännöstön iljettävyyttä selvenemästä sen alaisille ja herättämästä sivullisten huomiota, niin ovat nykyisissä oloissa ne ihmiset vahingollisimmat, jotka tahtovat tehdä eniten hyvää. Niinpä olemmekin vihdoin tulleet siihen, että miehet, jotka todella ovat harrastaneet tätä kysymystä ja tuntevat elämää – sivistyneet miehet, jotka elävät Itä-Lontoossa – esiintyvät rukoillen yhteiskuntaa vähentämään epäitsekkeitä tunteitaan ja sääliään, hyväntekeväisyyttään ja muuta sellaista. He perustelevat tätä sillä, että sellainen armeliaisuus alentaa ja laskee siveellisyyttä. Ja siinä he ovatkin aivan oikeassa. Sääli aiheuttaa paljon syntejä.

Vielä kerran täytyy sanoa, että on hävytöntä käyttää yksityisomaisuutta lieventämään sitä kauhistuttavaa pahaa, mikä johtuu juuri siitä itsestään. Se on hävytöntä, mutta ei lojaalista.

Socialismin vallitessa tulee tietysti kaikki olemaan toisenlailla. Ei ole enään ihmisiä, jotka elävät löyhkäävissä luolissa ja ovat puetut haiseviin rääsyihin, ei kasvateta kivulloisia lapsia likaisessa ja epäterveellisessä ympäristössä. Kenenkään turvallisuus ei jää riippumaan säästä, kuten nyt. Kun pakkanen tulee, ei ole satoja tuhansia työttömiä, jotka pöyristyttävässä kurjuudessa kiertävät katuja ja ruikuttaen pyytävät kanssaihmisiltään almuja tai kiistelevät kodittomien iljettävästä turvapaikasta saadakseen palasen leipää ja yösijan. Kukin on saava osansa yhteisestä hyvinvoinnista ja yhteiskunnan eduista. Ja kun pakkanen tulee, ei kukaan sen kautta joudu huonompaan asemaan.

Toiselta puolen taas on sosialismilla juuri siksi arvoa, että se johtaa individualismiin.

Socialismi eli kommunismi tai – miten tahansa sitä tilaa sitten kutsutaankin, on antava yhteiskunnalle takaisin sen oikean luonteen kauttaaltaan terveen järjestelmällisyyden kautta, se kun muuttaa yksityisomaisuuden yhteiseksi ja asettaa kilpailun sijaan yhteistyön sekä takaa yleensä jokaiselle jäsenelle aineellisen hyvinvoinnin. Se vasta luo elämälle oikean pohjan ja kehän. Mutta jotta elämä voitaisiin kehittää korkeimpaan täydellisyyteensä, tarvitaan vielä jotain lisäksi, tarvitaan – yksilöllisyyttä.

Jos sosialismi tulee omavaltaiseksi, t.s. jos sen toteuduttua muodostuu hallituksia, jotka ovat varustetut taloudellisella vallalla kuten nyt poliittisella, jos me sanalla sanoen saamme teollisuustyranniuden, niin joudumme ojasta allikkoon. Nyt voivat hyvin monet ihmiset yksityisen

omistusoikeuden vallitessa ja sen avulla saavuttaa jonkun varman, jos kohta rajoitetun määrän yksilöllisyyttä. Heillä joko ei ole pakkoa työskennellä elämisen ylläpitämiseksi tai sitten heillä on tilaisuus valita itselleen toimiala, mikä vastaa heidän harrastuksiaan ja huvittaa heitä. Sellaisia ovat runoilijat, tutkijat, filosoofit, ajatustyöntekijät – sanalla sanoen oikeat ihmiset, ne ihmiset, jotka ovat tehneet itsensä todellisiksi ja joissa koko ihmiskunta osittain on toteutunut. Toiselta puolen taas on paljon ihmisiä, joilla ei ole yksityisomaisuutta ja jotka ovat aina vaarassa joutua nälkään ja puutteeseen; sen takia he ovat pakotettuja tekemään juhdan työtä, työtä, joka ei ensinkään tyydytä heitä, mutta mihin he näkevät itsensä pakotetuiksi rukouksia kuulemattoman, tolkuttoman ja alentavan hädän tyranniuden edessä. Sellaisia ovat köyhät. Heissä ei ole mitään kehuttavaa, ei viehätystä puheessa, ei sivistystä eikä kehitystä, ei hienostunutta nautintoa, ei mitään elämäniloa. Heidän kootusta voimastaan ammentaa yhteiskunta kuitenkin paljon aineellista hyvinvointia. Mutta ainoana hyötynä onkin tämä aineellinen tulos, köyhä itsessään on ihan arvoa vailla. Hän on katoava atomi voimasta, mihin hän itse niin pitkälle kuin häntä seurataankin häviää ja mikä mieluummin näkeekin hänen häviävän, koska hän siten on auliimpi.

Voidaan tietenkin sanoa, että yksilöllisyys sellaisena kuin se esiintyy yksityisomaisuuden edellytyksillä ei ole aina, eipä edes yleensä jaloa ja ihailtavaa. Ja toiselta puolen taas, että köyhilläkin, vaikka kehitys ja ylevyys puuttuvatkin heiltä, kuitenkin on monta hyvettä. Molemmat väitteet ovat aivan oikeat. Omata yksityisomaisuutta on usein hyvin turmelevaa, mikä luonnollisestikin on yhtenä syynä siihen, että sosialismi tahtoo poistaa tämän säännösten. Omaisuus on itse asiassa taakkana. Joku vuosi sitten kierteli joukko ihmisiä ympäri maata teroittaen mieliin, että omaisuus velvoittaa. He sanoivat sen niin usein ja niin kiihkeästi, että kirkko viimein rupesi sanomaan samaa. Nyt saadaan se kuulla joka saarnastuolista. Ja se onkin aivan oikein. Omaisuus ei ainoastaan velvoita vaan se velvoittaa niin paljon, että on tukala omistaa paljon. Alinomaa täytyy kiinnittää huomiota liikeasioihin, yhtä päätä saa vastaanottaa vaatimuksia, tavan takaa tulee häirittyä. Jos omaisuus tuottaisikin vain mielihyvää, voisimme me suvaita sen, mutta sen velvollisuudet tekevät sen sietämättömäksi. Rikkaiden nimessä täytyy meidän poistaa se.

Voidaan kernaasti myöntää, että köyhillä on hyveitä, valitettavasti kyllä. Sanotaan usein, että köyhät ovat kiitollisia hyväntekeväisyydestä. Osa on sitä epäilemättä, mutta *parhaat köyhälistön joukosta eivät ole koskaan kiitollisia*. He ovat kiittämättömiä, tyytymättömiä, vastahakoisia ja kapinallisia. He tietävät, että hyväntekeväisyys on naurettavan riittämätön takaisinmaksumuoto tai hellämielisyyden lahja, jota tavallisesti seuraa häikäilemätön yritys tunkeutua heidän yksityiselämäänsä. Minkä takia he olisivat kiitollisia niistä muruista, joita putoaa rikkaan miehen pöydältä? Heidän oikea paikkansahan olisi pöydän ääressä, se heidän tulisi vähitellen käsittää. Mitä taas tyytymättömyyteen tulee, niin olisihan ihminen, joka olisi tyytyväinen sellaiseen ympäristöön ja niin kurjaan asemaan, oikea nauta. Tyytymättömyys on jokaiselle, joka tuntee historiaa, ihmisen varsinainen hyve. Tyytymättömyyden ja kapinallisuuden kautta on edistykset tehty. Joskus ylistetään kyllä köyhiä säästäväisyyden takia. Mutta säästäväisyyden suosittelu heille on yhtä luonnotonta kuin loukkaavaakin. Se on sama kuin kehoittaa nälkään kuolevaa syömään vähemmän. Jos kaupunkitai maatyöläinen koettaisi säästää, olisi se suorastaan epämoraalista. Sillä kukaan ei kai tahdo näyttää voivansa elää huonommin kuin huonosti ruokittu kotieläin. Monet hylkäävätkin sen pitäen parempana ruveta varastelemaan tai mennä vaivaistaloon, mikä monen mielestä on sama kuin varastaa. Mitä kerjäämiseen tulee, niin on kyllä varmempaa kerjätä kuin varastaa, mutta jalompaa on sittenkin varastaa kuin kerjätä. Itse asiassa on köyhä mies, joka on kiittämätön, säästämätön, tyytymätön ja kapinoiva, kukaties todellinen henkilöllisyys, jolla on päässään muutakin kuin täitä. Joka tapauksessa hän on ainakin terveellinen vastalause. Mitä taas kunnon köyhiin tulee, niin voidaan tietysti tuntee myötätuntoa heitä kohtaan, mutta arvoa heille on vaikea antaa. He ovat antautuneet neuvotteluihin vihollisensa kanssa ja myyneet esikisoikeutensa hernerokkaan. Heidän täytyykin olla äärettömän tyhmiä. Voin täydellisesti ymmärtää, että mies antaa arvoa laeille, jotka suojaavat ja sallivat koota yksityisomaisuutta, niin kauan kuin hän itse näissä olosuhteissa saattaa luoda itselleen kauniin ja

ihanan elämän. Mutta se on minulle ihan käsittämätöntä, kuinka kukaan, jonka elämän sellaiset lait sotkevat ja pilaavat, voi suvaita niitä yhä edelleen.

Kuitenkin on selitys tähän itse asiassa helppo löytää. Se kuuluu aivan yksinkertaisesti näin: Köyhyys ja kurjuus vievät niin täydellisesti rappiolle ja lamauttavat ihmisluonteen niin, ettei joku luokka koskaan tule oikein tietämään omia kärsimyksiään. Se täytyy heille muiden sanoa, ja usein he eivät edes usko näitäkään. Mitä monet työnantajat sanovat agitaattoreita vastaan, on kieltämättä totta. Agitaattorit ovat jonkunlaisia rauhanhäiritsijöitä, jotka lähtevät liikkeelle aivan tyytyväisten kansankerrosten joukkoon ja kylvävät tyytymättömyyttä heidän keskuuteensa. Senpä tähden juuri agitaattorit ovat niin tuiki välttämättömiä. Ilman heitä ei meidän vaillinaisessa yhteiskunnassamme tehdä ainoatakaan kehitysaskelta. Kun orjuus poistettiin Amerikassa, ei se tapahtunut minkään liikkeen johdosta orjien puolelta, ei edes minkään heidän taholtaan esitetyn halun perusteella tulla vapaiksi. Se tuli itse asiassa poistettua muutamien agitaattorien jyrkästi lainvastaisen menettelyn kautta Bostonissa ja muilla seuduilla, miesten, jotka itse eivät olleet orjia eivätkä orjien omistajia ja joilla ei oikeastaan ollut mitään tekemistä koko asian kanssa. Ja kummallista on, etteivät he orjilta itseltään saaneet mitään mainittavaa apua ja tuskin näiden myötätuntoakaan. Kun orjat sodan loputtua pääsivät vapauteen, niin täydelliseen vapauteen, että heillä oli mahdollista kuolla nälkäänkin, kärsivät he katkerasti uudesta asiaintilasta. Ajattelevalle ihmiselle on murheellisin tapaus Ranskan vallankumouksen aikana – ei Maria Antoinetten mestaus, joka otettiin hengiltä sen takia, että oli kuningatar, vaan Vendén puti puhtaaksi ryöstettyjen talonpoikien kapina, he kun vapaaehtoisesti syöksyivät kuolemaan läänitysaatelin kauniin asian puolesta!

On siis selvää, ettei omavaltainen sosialismi sovi. Nykyisen järjestelmän aikana voi ainakin hyvin suuri luku ihmisiä elää jossakin määrin vapaasti, itsetietoisesti ja onnellisesti, mutta teollisuuskasarmijärjestelmän eli taloudellisen tyranniuden aikana ei kenelläkään ole tilaisuutta siihen. On huonosti, että osa meidän yhteiskuntamme jäsenistä todella on orjuudessa, mutta se ehdotus, että kysymys ratkaistaisiin niin, että koko yhteiskunta orjuutettaisiin on lapsellinen. Jokaisella täytyy olla täydellinen vapaus valita itse työnsä. Pakkoa ei saa olla missään muodossa. Jos pakkoa käytetään, ei työ tule hyvää tekijältään eikä tyydytä muita.

Voin tuskin uskoa, että kukaan nykyaikainen sosialisti ehdottaisi, että jonkun tarkastajan olisi joka aamu käytävä huoneissa katsomassa, että kaikki kansalaiset ovat nousseet ylös ja valmistuneet 8-tuntista ruumiillista työtään varten. Ihmiskunta on päässyt tämän kehityskauden yli ja se jättää sen elämistävän niille ihmisille, joita järjettömästi kyllä kutsutaan rikollisiksi. Mutta myönnän, että monta sosialistista katsantokantaa, joihin olen perehtynyt, minusta näyttää haittaavan jonkunlainen kuviteltu omavaltaisuus, jos kohtakaan ei todellinen pakko. Omavaltaisuus ja pakko eivät tietenkään voi tulla kysymykseen. Kaikki yhtyminen pitää olla vapaaehtoista. *Vain vapaaehtoisissa yhdistyksissä on ihminen kaunis.*

Mutta voidaan kysyä, missä määrin yksilöllisyys, jonka kehitys nyt enemmän tai vähemmän riippuu yksityisomaisuudesta, tulee saamaan hyötyä sen poistamisesta. Vastaus siihen on hyvin yksinkertainen. Totta kyllä, että nykyisissä oloissa monet miehet, joilla on ollut varoja, kuten Byron, Shelley, Browning, Viktor Hugo, Baudelaire ja muut, ovat voineet kehittää enemmän tai vähemmän täydellisesti henkilöllisyyttään. Ainoakaan näistä miehistä ei tehnyt yhtä päivätyötä palkan takia. He olivat vapaita köyhydestä. Siitä heille oli tavaton etu muiden rinnalla. Kysymys on siis siitä, tulisiko yksilöllisyyttä hyödyttämään, jos näin suuri etu poistettaisiin. Olettakaamme niin ollen, että se poistetaan. Miten käy silloin yksilöllisyyden? Mitä hyötyä sille olisi siitä?

Siitä olisi se hyöty, että uusissa olosuhteissa yksilöllisyys tulisi paljon vapaammaksi, kauniimmaksi ja voimakkaammaksi. En puhu vain yksilöllisyyden suurista mielikuvitustöistä sellaisissa runoilijoissa, joista äsken mainitsin, vaan siitä todella suuresta yksilöllisyydestä, joka on tavattavissa kaikkialla ihmiskunnassa. Sillä yksityisomaisuus on itse asiassa vahingoittanut ja himmentänyt yksilöllisyyttä siinä, että se sekoittaa ihmisen siihen, mitä hän omistaa. Se on johtanut yksilöllisyyden harhateille. Se on asettanut hänen määräkseen ei kasvamisen vaan voiton

saamisen. Ihminen on ruvennut luulemaan, että pääasia on omistaminen, eikä tiedä, että se on oleminen. *Kuitenkaan ei ihmisen tositydellisyys ole siinä, mitä hän omistaa, vaan siinä, mitä hän on.* Yksityisomaisuus on hävittänyt oikean yksilöllisyyden ja luonut sijaan väärän. Näännyttämällä yhden osan yhteiskuntaa nälkään on se riistänyt tältä osalta mahdollisuuden yksilöllisyyteen. Mutta se on riistänyt myös muultakin osalta yhteiskuntaa mahdollisuuden yksilöllisyyteen sillä, että se on vienyt sen väärälle tielle ja rasittanut sitä. Ihmisen yksilöllisyys on niin imeytynyt hänen omaisuuteensa, että Englannissa esimerkiksi lain mukaan rikosta, joka kohdistuu ihmisen omaisuuteen, käsitellään tavallisesti ankarammin kuin rikosta, joka kohdistuu henkilöön itseensä. Ja hyvän porvarin tuntomerkinä katsotaankin yhä olevan, että hänellä on omaisuutta. Se valppaus, mikä on tarpeen rahojen ansaitsemiseksi, on niinkään siveellisiä käsitteitä höllyttävä. Sellaisessa yhteiskunnassa kuin meidän, missä rahalla saa arvon ja yhteiskunnallisen aseman, kunniaa ja mainetta, tittelit ja muut, mitä mieli tekee, ottaa ihminen päämääräkseen – kunnianhimoisen kun on luonteeltaan – koota omaisuutta ja jatkaa sitä liiallisuuksiin asti, kunnes väsy, haalien sitä kokoon vielä sittenkin, kun hän jo on kerännyt enemmän kuin tarvitsee tai voi käyttää, ja senkin jälkeen, kun hän siitä ei enää saa huvia eikä tiedä sen määrää. Ihminen tekee työtä henkensä kaupalla hankkiakseen itselleen omaisuutta, ja se ei olekaan ensinkään ihmeteltävää, kun ottaa huomioon ne tavattomat edut, jotka johtuvat omaisuudesta. Täytyy valittaa, että yhteiskunta on niin rakennettu, että ihminen on teljetty kaivokseen, missä hän ei voi päästää vapaasti kehittymään kaikkea sitä kaunista ja ihanaa, mitä hänessä on, ja missä hän itse asiassa on vailla todellista elämänhalua ja iloa. Ja lisäksi on hänen elämänsä nykyisissä oloissa hyvin epävarma. Rikas kauppias voi joka hetki elämässään – ja niin tapahtuu usein – ilman omaa syytään joutua olosuhteiden varaan, mihin hän ei voi vähääkään vaikuttaa. Hitusen enemmän myrskyä kuin tavallista tai pikainen sään vaihdos taikka joku muu jokapäiväinen tapahtuma vain – ja hänen laivansa vajoaa, hänen keinottelunsa epäonnistuvat, hänestä tulee köyhä mies, jolla ei ole enää yhteiskunnallista asemaansa. Mikään ei tietenkään pitäisi voida vahingoittaa ihmistä paitsi hän itse. Mikään ei yleensä saisi tehdä ihmistä köyhemmäksi. Mitä on ihmisessä itsessään, sen hän todella omaa, muun tulee olla merkityksetön.

Vasta sitten, kun yksityisomaisuus tulee poistettua, saamme me siis todellisen, kauniin ja terveen yksilöllisyyden. Kukaan ei enään tule kuluttamaan elämänsä turhaan kokoamalla itselleen tavaraa ja arvopapereita. Silloin tullaan elämään. Niin, elämään – miten harvinaista se onkaan maailmassa! Useimmat ihmisethän ovat vain olemassa, ei sen enempää.

Saattaa kysyä, olemmeko me edes koskaan nähneet, että joku henkilöllisyys olisi saavuttanut elämässään täydellisyyden. Kyllä, mutta vain mielikuvituksellisen taiteen piirissä, todellisuudessa emme sitä milloinkaan ole havainneet. Caesar, niin sanoo Mommsen, oli perin täydellinen ihminen. Mutta miten hirveän epävarma olikaan hänen olemassa olonsa! Kaikkiialla missä on mies, joka käyttää valtaa, on myös toinen, joka vastustaa sitä. Caesar oli hyvin täydellinen, mutta hänen täydellisyytensä oli liian vaarallisella tiellä. Marcus Aurelius oli täydellinen ihminen, sanoo Renan. Niin, suuri keisari oli kyllä täydellinen. Mutta miten sietämättömät olivatkaan ne ikuiset vaatimukset, jotka asetettiin hänelle! Hän horjui Rooman valtakunnan painon alla. Hänen täytyi ymmärtää, miten hullua oli, että yksi ainoa mies olisi kantanut koko taakan tuosta jättäjäismäisestä maailmanvallasta. Täydellisellä ihmisellä tarkoitan minä sellaista, joka voi elää täysin yhtenäistä elämää olosuhteista riippumatta, sellaista, jota ei revitä eikä raadella ja joka ei käy kokoon eikä ole aina vaaran alaisena. *Useimmat henkilöllisyydet ovat pakostakin olleet kumousmiehiä. He ovat tuhlanneet puolet voimistaan taisteluihin muun maailman kanssa.* Byron'in henkilöllisyys esim. sai kauhean kolauksen taistelussa englantilaisten tyhmyyttä, teeskentelyä ja poroporvarillisuutta vastaan. Sellaiset taistelut eivät nimittäin aina terästä voimia, vaan päinvastoin päästävät usein heikkouden aivan rajattomasti versomaan. Niinpä ei Byron'kaan koskaan voinut antaa meille, mitä hän olisi voinut. Shelley onnistui siinä suhteessa paremmin. Kuten Byron, jätti hänkin Englannin niin pian kuin mahdollista. Mutta hän ei ollut niin tunnettu. Jos englantilaiset olisivatkin tietäneet kuinka suuri runoilija hän itse asiassa oli, olisivat he kyllä hyökänneet hänen kimppuunsa, ja toimittaneet hänelle niin epämukavan elämän kuin

mahdollista. Mutta hän ei näytellyt yhteiskunnassa mitään osaa ja säästyi niin ollen jossain määrin. Hänessäkin on kuitenkin kumouksellinen piirre hyvin vahva. Mutta täydellisen henkilöllisyyden tunnusmerkkinä ei sentään ole kumouksellisuus, vaan sopusointu.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.